

Prof. dr. Szemere György – Prof. dr. Papp Zoltán

**ALKALMAZOTT KLINIKAI GENETIKAI
ALAPISMERETEK**

**Semmelweis Egyetem
Egészségügyi Főiskolai Kar
Budapest, 2002**

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	7
Kérdések, feladatok	15
1. AZ ÖRÖKLŐDÉS, MINT CYTOLÓGIAI-MORPHOLÓGIAI FOGALOM	17
1.1. Cytogenetikai vizsgálatok	17
1.1.1. A normális emberi chromosomakészlet	18
1.1.2. A chromosomák finomabb identifikálása. A sávtechnikák	19
1.1.3. Autosomák és ivari chromosomák	20
1.1.4. Az emberi chromosoma-térkép	23
1.1.5. Az emberi chromosoma-készlet megváltozásai	24
1.1.6. A chromosoma-elváltozások típusának jelölése és a chromosomakép leírása	45
Kérdések, feladatok	48
2. AZ ÖRÖKLŐDÉS SZABÁLYAI	51
2.1. Domináns és recessiv öröklődés	53
2.2. Intermediaer átöröklés	62
2.3. A nemek öröklődése. Nemhez kötött átöröklés és nemi befolyás alatt álló öröklődés	63
2.4. Multifactorialis öröklődés	68
Kérdések, feladatok	71
3. AZ ÖRÖKLŐDÉS KÓRTANA	73
3.1. Öröklött rendszerbetegségek	74
3.1.1. A szénhydrat anyagcsere zavarai	75
3.1.2. Adrenogenitalis syndroma	80
3.1.3. Az aminosavak anyagcseréjének zavarai	80
3.1.4. A purin és pyrimidin anyagcsere zavarai	82
3.1.5. A fémek anyagcseréjének zavarai	83
3.1.6. A porphyrin anyagcsere zavarai	85
3.1.7. A vér és a vérképzőszervek örökletes betegségei	85
3.1.8. Epithelialis structúrák működés zavarai	87
3.1.9. Mucoviscidosis	89
3.1.10. A támasztószövetek örökletes rendellenességei	90
Kérdések, feladatok	94

4. AZ ÖRÖKLŐDÉS GYAKORLATI ORVOSI VONATKOZÁSAI	97
4.1. Öröklött betegségek ismétlődésének veszélye egy családon belül	99
4.2. A fejlődési rendellenességek osztályozása	101
4.3. Genetikai tanácsadás	103
4.3.1. Praenatalis genetikai vizsgálatok	111
Kérdések, feladatok	113
5. MUTÁCIÓK ÉS MUTAGÉN HATÁSOK	115
5.1. Germinatív mutációk	117
5.2. Somaticus mutációk	118
5.3. Mutagén hatások	119
Kérdések, feladatok	120
6. HUMÁN EMBRIOLÓGIAI ÉS TERATOLÓGIAI ALAPFOGALMAK	121
6.1. Teratogenetikai termináció	123
6.1.1. Gametopátiák	123
6.1.2. Blasztópátiák	124
6.1.3. Embriopátiák	124
6.1.4. Fetopátiák	125
6.2. Teratogén ágensek	125
6.2.1. Fizikai ágensek	125
6.2.2. Fertőző ágensek	128
6.2.3. Kémiai ágensek	130
6.2.4. Anyai metabolikus hatások	131
6.3. Teratológiai epidemiológia	133
Kérdések, feladatok	134
Kötelező és ajánlott irodalom	136